

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trlistopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravišstvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Politični pomen Ribnikarjeve zadeve.

Vsi pošteni ljudje so se razveselili, ko so zvedeli, da je sodišče Ribnikarja **oprostitilo**. Kot mora je ležala ta zadeva cela dva meseca na vsi naši javnosti, odkar je bil Ribnikar v zaporu. Toliko razburjenja je v našem javnem življenju, valovi političnih strasti se zaganjajo v zadnjo gorsko vas, posegajo takorekoč v življenje vsake družine. To politično valovanje ima dobro stran, da drami politično neodločne in zaspale ljudi po deželi, ki so doslej leno sedeli na solncu političnega mrtvila in prebavljali dobrote tega sveta, kolikor so jih v tem lepem miru le mogli doseči. Sedaj pa butajo vedno krepkejši valovi javnega življenja tudi v te udobneže, in hočeš, nočeš, je treba plavati, treba se je **zganiti, odpreti oči in se vprašati, zakaj se pravzaprav gre**. Da v političnem boju kot v vsakem boju padajo udarci, ni nič čudnega; to sicer ni lepo, pa je vsaj razumljivo. Ali za vsak način boja si je človeštvo postavilo neke meje, ki določajo, kako daleč smemo iti v boju, da ostaja boj bojevanje, **tekmovanje ljudi, da ne postaja živinsko mesarjenje**. Človeštvo je že od nekdaj po svojem nagonu spoznalo, da princip boja sam po sebi še ni nič hudega, dokler ostaja v teh mejah, ker pomaga dramiti zaspance, ker pomaga, da se tok človeške zgodovine ne vsmradi, kot se vsmradi vsaka stoječa voda. V teh mejah **človeške dostojnosti** pomeni boj urjenje in razvijanje sil, torej napredovanje človeških sposobnosti. Tudi po Slovenskem piše oster veter političnih bojev, razveseljiv zato, ker so tisti leni martinčki privilegirane mrtve roke prisiljeni **brani to**, kar so jim preje duševno zaslužnjene množice same dajale. Tak boj sam po sebi ni nič hudega, ker vpliva na bojujoče stranke, da se ne polene, da razvijejo sile in pokažejo, kaj znajo. Toda politično smo mlad narod, kmalu so se začeli kazati v tem boju razni znaki. S početka smešni: tisti stan, ki je trdil, da je od Boga postavljen za to, da

blazi ostrine življenskih bojev z opozarjanjem na brezkončno ljubezen našega Boga — Odrešenika, tisti stan je zavihal rokave, vzel v roko mesto evangelija in monštrance meter in vago v konzumu, žehtar v mlekarini, polne lonce za svinjska korita in ključje verthajmskih blagajn. Bog je ostal v tabernakelnih, ker v srcu slovenske duhovščine so se naselile suhe številke in zopet številke. Bog jim je poslal »znamenja na nebu«, katerih pa niso hoteli razumeti: konsumi so propadali, gospodarska podjetja so lezla v dolgove. Politično navdušenje neizkušene duhovščine ni zadostovalo, kjer ni bilo **potrpljenja in znanja**. In kakor se godi pri navadnem pretepu, zgodilo se je pri tem **političnem ravsanju na goskodarjem polju**: nezmožni duhovnik-bojevalec je v slutnji svoje slabosti postajal **jezen**. In začela so se poleg sinešnih znamenj pojavljati žalostna znamenja: sovraštvo, prepir. Duhovnik je začel jemati v roke političen kol. A naenkrat se je pokazalo v tem boju nekaj tako ostudnega, česar nismo pričakovali, da smo si meli oči in samemu sebi nismo hoteli verjeti, da bi moglo biti to res, kar se je zgodilo: **krščanski duhovnik, Slovenec, je ovadil rojaka, Slovenca, radi pred pred štirimi leti dogodivših protinemiših demonstracij za to, da bi ga uničil za celo življenje**, da bi dokazal, da je bilo divjanje njegove katoliške stranke proti političnim nasprotnikom tekom zadnjih let opravičeno. Zato, da bi očistil politično ozračje? Čez štiri leta? Zakaj je to napravil šele sedaj? Zakaj je torej trpel dolga štiri leta, da se ni to ozračje očistilo?

Prišel je dan obravnave, in Ribnikar je bil oproščen, in državni pravdnik ni niti prijavil ničnostne pritožbe na višjo instanco.

Pošteni ljudje so se oddahnili. Začutili so sicer, da je **krščanska ljubezen umrla**, da je pa vsaj še ostala **posvetna državna pravica**. Ribnikarjeva oprostitve je obsodba nesposobne »versko-nravne« vzgoje slovenskega naroda po duhovščini, s katero opravičuje svoj obstoj klerikalna stranka, ki trdi, da pomeni S. L. S. uve-

ljavljenje krščanskih načel v življenju. Niti pri duhovščini ni več krščanske ljubezni, ki je dosedaj stavila gori omenjene meje človeškemu boju, da niso prekoračili meje dostojnosti, duhovščina je v osebi drja. Lampeta prekoračila to mejo. Namesto **krščanske ljubezni, je prevzela to nalogo lajična (posvetna) pravica državnega sodišča**, ki je našemu političnemu nasprotniku postavila to mejo. Res žalost mora navdajati srce vsakega **prepričanega kristjana, če pomisli, da duhovščina sama ne izvaja več krščanskih načel**, ki naj bi branila družbo podivjanja. Zmagoslavno se nam smejejo v obraz danes brezverci in svobodomislec, češ: če bi ne bilo **posvetne pravice, bi krščanska družba — kot kaže početje duhovnikov — podivjala**.

To je socialni pomen ugodnega izida Ribnikarjeve zadeve.

Ta izid ima pa še ožji slovenski politični pomen. Klerikalci so začeli po septemskih dogodkih leta 1908 na veliko s svojo politiko popolnega uničenja vsega, kar je **neklerikalnega na Slovenskem**. Njih boj zoper napredno Ljubljano kot središče teh nasprotnikov, je izraz tega splošnega načrta. Na podlagi sumničenj, da so neklerikalci povzročili te dogodke, in na podlagi sumničenj o protidinastičnosti povzročiteljev takih dogodkov, so postavili celo stavbo napadov: ljubljanski župan, kot predstavitelj teh slojev, se je moral umakniti, prišel je vladni komisar, spremljeni volilni red za Ljubljano, očrnitev naprednjakov na Dunaju, da so veleizdajalci, takemu veleizdajskemu mestu se potom cestnega zakona i. t. d. i. t. d. lahko naprti stroške za vzdrževanje deželne gospodarske politike, ki pokupi podkupljive in izstrada nepodkupljive neklerikalce. Kako lep načrt! Vse skup seve pod firmo: »Nazaj h Kristusu Kralju!« Samo enega je bilo še potreba! **Sodno dognati dokaze**, da so naprednjaki v Ljubljani res tako delali, kot so klerikalci trdili, in s čemur so klerikalci opravičevali svojo brezprimer-no protislovensko politiko, ter dati s tem vsemu svojemu protisocialnemu početju **moralno podlago**. Sodna obravnava z Rib-

nikarjem je pa dokazala ravno narobe, da je bil ves, od klerikalcev postavljen in od kranjske vlade verovan ter dunajski vladi sporočen temelj, neresničen. Ribnikarjeva oprostitev je torej moralna obsodba vse klerikalne politike zadnjih let. Bankerotu klerikalne gospodarske politike se je pridružil s tem še moralen bankrot klerikalne politike.

Za nas, neodvisne kmete, nastaja važna naloga: snovati organizacije in odpirati klerikalnim volilcem oči. Kdor ima v sebi količkaj zdravega razuma, bo sodil klerikalce po njih dejanjih, in ne po lepih besedah njih programov. Naloga naših organizacij pa bo, da vsem takim ljudem pokažemo, da niti gospodarska, niti politična dejanja S. L. S. ne odgovarjajo klerikalnim besedam. Naloga naših organizacij po deželi bo, da jasno povemo, da potrebujemo vse kaj drugega kot to, kar nam je prinesla S. L. S. Človek ima duševne in telesne potrebe. Prvim skušamo zadostiti s primernim нравstvenim in prosvetnim življenjem, drugim pa s primernim gospodarskim delom. S. L. S. doživlja gospodarski in moralni polom. Prvega je dokazal njih pristaš pl. Šuklje v svoji brošuri o deželnem gospodarstvu, drugega sodnijska obravnava v Ribnikarjevi zadevi.

Če hočemo živeti, potrebujemo trdne gospodarske podlage za telesno življenje, in moralne podlage za duševno življenje. Farovž nam ni bil zmožen dati niti ene, niti druge, vstvarjajmo si torej oboje sami!

Zagrebski veleizdajalci.

Na Dunaju izhaja časopis »Danzers Armee - Zeitung«, ki jo izdaja Danzer s sodelovanjem cele vrste višjih častnikov, in kjer vodi vojaško - znanstveni del c. in kr. pehotni general Drago pl. Lang. Torej pač list, ki ne more biti bolj avstrijski, kot je. Ta list je priobčil pod zgorenjim naslovom dne 27. junija članek o tistih osebah, ki delajo sedaj na Hrvaškem politično vreme. Članek je pač najhujša obsodba tiste nerodne veleizdajniške gonje, kateri tudi naši klerikalci vsak čas prihite na pomoč s tem, da vsakogar osumičijo, kdor je v napotje klerikalnim krogom, kot avstrijskega veleizdajalca. Članek vojaškega lista je torej tudi neposredna obtožba tistih naših ovaduhov, ki bijejo vsak hip na boben ovaduhstva proti svojim lastnim rojakom. K. M. Danzer piše:

»Naravnost čudovito, kaj da se sme vse dandanašnjemu potrpežljivemu bralcu časopisov nuditi. Očividno se predpoklada, da obstoji ta vrsta ljudi, brez izjeme iz samih bebecov, ki imajo spomin kakor sito.

Vlada kraljevskega komisarja v Zagrebu na primer, razpošilja uradno poročilo o uspehih policijskega predpreiskavanja o atentatu na Cuvaja. Kdor še ne ve, kaj je kurja polt, se tu z njo lahko seznani. Dijak Jukić je oddal iz brovninskega re-

volverja na Cuvaja nekaj strelav in zadel banskega svetnika Hervojića. To je pač dovolj žalostno in odorno dejstvo. Toda zagrebski vladi kaj takega ne zadostuje. Brovning je prenedolžno orožje. Zato »ugotavlja«, da je napadalec prvotno hantiral z bombami in s »srbskim častniškim revolverjem«. Toda z bombami ni znal napadalec s svojimi 16 zarotniki vred prav ravnati, a izvršitev napada s srbskim častniškim revolverjem »se je izkazala vsled raznih okoliščin nemogoča«.

Tisti srbski častniški revolver je dal napadalcu baje neki srbski častnik, tako da torej nastaja temna sumnja, da je treba za tem atentatom iskati pravzaprav Srbijo. Ker je bil pa ta revolver za nič, se mogoče dal sprožiti le nazaj, namesto naprej, moramo zopet misliti, da skrivnostni srbski častnik torej pravzaprav ni hotel pospešiti, temveč zaprečiti ta atentat. Na vsak način je bilo posredovanje tega človeka nepotrebno, ker si je kupil napadalec navsezadnje brovning, kar bi bil pač lahko storil tudi brez začetnih izkušenj s srbskim častniškim revolverjem.

Sedaj smo torej izvedeli, kako komplicirano je bilo za napadaleca, da je prišel do orožja. Še bolj komplicirani so pa pogoji za napad. Cuvaj naj bi bil šele prva žrtev. Tudi izven Hrvaškega, v Dalmaciji, na Kranjskem, pač celo na Češkem bi se bili morali izvršiti napadi »s fantastičnim namenom, ustvariti enotno jugoslovansko državo na republikanski podlagi, kateri bi bila pripojena razven Srbije, Bosne in Hercegovine tudi Hrvaška in Slavonija.«

Ni nam treba imeti pred seboj niti listin zagrebske policije, da se spozna, da je vse to uradno poročilo sleparija, ki se da otipati in mi bi gospodom v Zagrebu dali dober svet, naj bi v bodoče postopali nekoliko bolj prekanjeno in svoje namene nekoliko spretnije prikrivali. Resnica je namreč to, da vzbuja režim gospoda Cuvaja po celi Hrvaški brezmejno ogorčenje povsod, brez razlike strank. Pod sugestivnim vtiskom tega ogorčenja je izvršil Jukić napad, in ga zato zadene sodnikova obsodba. Toda gospod Cuvaj pa ne namerava samo delati po Zagrebu svojo ogrsko, deželi sovražno politiko, on je tudi tako samoljubljen, da bi rad celemu svetu naslikal položaj tako, kot da je njegov režim v Zagrebu priljubljen, da, kot da celo hrepene po njem. Zato torej razpredajo atentat tako fantastično in ga opisujejo po vzorcu veleizdajniškega procesa za vele-srbsko delovanje.

Toda, ravno izkušnje z zagrebskim veleizdajniškim procesom so nas napravile silno nezaupljive napram vsem razkrinkanjem zagrebske policije, in razven tega je gori omenjeno poročilo polno neumnih protislovij. Kako moremo smatrati za resno zaroto, ki tako otroče eksperimentira z bombami in »srbskimi častniškimi revolverji« ter nabira »zarotnike« po celi Dalmaciji in celi Češki. Tako delajo pa-

glavci, ki se gredo Indijance, ne pa nevarni revolucionarji. Preje naj bi bili verjeli, da ima povsod po Hrvaškem svoje prste vmes kralj Peter, sedaj naj bi verjeli na republikanska stremjenja, ki se pleto baje med Zagrebom, Belgradom, Splitom, Ljubljano in Prago.

Atentat je sramota, toda, zato pa atentat še ni argument za Cuvaja. Prepričani smo, da se da pojasniti ta napad iz krajevnih političnih vzrokov, in smatramo za skrajno sramotno, da se napihuje posamezen žalosten slučaj na širokozasnovo vele- in državno gibanje. Tega ravnanja zagrebske vlade ne obsojamo samo zaradi tega, ker taji resničen položaj, temveč ker smatramo tudi za škodljivo za naš mednarodni ugled, če se trobi v svet brez potrebe glasove o veleizdajskih spletkah.

Zgodovina dokazuje, da spadajo prebivalci Hrvaške in Slavonije med najbolj vdane in požrtvovalne narode v državi. Bojišča po celi Evropi pričajo o požrtvovalnem patriotizmu naših Hrvatov in Srbov. Če hoče torej zagrebska vlada od Raucha do Cuvaja potrebnost svojega koruptnega režima vedno in vedno dokazovati s tem, da nam slika potomce granicarjev od leta 1848. kot veleizdajalce, ji ne verjamemo. Če bi pa nekega dne vsled nujnih dokazov morali verjeti trditve zagrebskih državnih pravdnikov, potem pa še prav posebno pokličemo gospode od Raucha do Cuvaja na odgovor, ter jih povprašamo, kako je neki moglo priti do tega, da iščejo sedaj naši Hrvati in Srbi svojo rešitev izven meja!

Pač hud, pa zaslužen poper za žegnane in nežegnane ovaduhe tostran in onostran Kolpe.

Češki listi o zmagi slov. Sokolov.

»Narodni Listy« pišejo o tekmi to-le:

»Tekma za prvenstvo je trajala še vse dopoldne in se je končala šele okrog 7. zvečer. Že v dopoldanskih urah se je razglašalo ime Slovenca Vidmarja, brata znane šahista, kot enega najodličnejših borcev za prvensko čast.

Tekma se je končno razvila v boj Slovencev Vidmarja in Fuxa in Čeha Svato-polka Svobode. Ko so bile vaje na orodjih končane, je imel Vidmar tri ročke nad vsemi. Čehi pa so še stavili svoje nade na proste vaje, v katerih se po skušnjah turinskih Slovenci ne morejo kosati z nami.

Toda to pot smo se vračunali. Slovence, ki delujejo z mladeniškim žarom in navdušenjem, se je posrečilo v kratki dobi, ki je prešla od Turina, izenačiti propad, ki nas je delil od njih. Vidmar in Fux, zlasti pa Vidmar, ni imel tudi pri prostih vajah niti enega trenutka ohlapnosti, ki bi Svobodi podal zmožnost, da bi si pridobil nazaj to, kar je preje izgubil. Od tekme do tekme je naraščala napetost. Ali bo Svo-

boda strmoglavil svojega nasprotnika, ali bo uspel njegov naskok? Svoboda je končal srečno, priborivši si polno število točk v plezanju in teku. Vidmar, ki je prav na svobodno sestavo prostih vaj polagal največjo važnost, je dosegel v plezanju odlično vseh 10 točk. Započel se je tek. Ali se mu posreči doseči tudi v teku polno število točk in s tem tudi zmago? Toda ta zagoreli 21letni mladenič, ki je z usmevom na ustnicah stopal od tekme do tekme, ne pozna nobenega odnehanja. Njegov krepak organizem je sposoben za vsak odpor. Pretekel je 100 metrov v $11\frac{4}{5}$ sekund, dosegel 10 točk in si s tem pridobil **prvenstvo »Zveze slovenskega Sokolstva«**, porazivši Svatopolka Svobodo za 3 točke in priborivši si od 230 možnih točk 220½. Svoboda ima **217½ točke**, na tretjem mestu pa je Vidmarjev tovariš **Fux z 216 točkami**.

Vidmar je pretekel cilj ter hitel naravnost v naročje svojih rojakov, ki so mu navdušeno čestitali. Brat Erben, ves očaran od tega divnega borca, ga je pritisnil na prsi in ga jel poljubovati ter objemati. Krasen hip in navdušujoč, da je poslednji člen v verigi napornega dela slovenskega Sokolstva in posledica energičnega napora hrabrega boritelja, ki je v svoji telovadni dovršenosti učenec onih, ki jih je sedaj porazil. Tekma hoče imeti prvega, drugega, tretjega. In ima jih! Toda v resnici ni razločka med onim, ki doseže 220 točk in tistim, ki jih izvojuje samo 217 in 216. Vsi zaslužujejo največjo pohvalo in priznanje, toda venec zmage ima krasiti sence enega samega!

Razgled po svetu

Letošnji rekruti.

Po izdani naredbi vojnega ministrstva bodo letos rekruti poklicani v službovanje **dne 15. oktobra**, enoletni prostovoljci nastopijo **dne 10. oktobra**. Novinci v vojni mornarici pa **dne 25. novembra**. Nadomestni rezervisti bodo poklicani v službo šele **spomladi leta 1913**. Po novi brambni reformi imajo učitelji pravico do enoletnega prostovoljstva. Kot nadomestni rezervisti pa smejo zadostiti vojaški dolžnosti kot nadomestni rezervisti učitelji iz Kranjske, Goriške in Gradišanske, Dalmacije in Hrvaške, in sicer zaradi tega, ker v teh deželah primanjkuje učiteljskih moči.

Evharistični kongres.

Kot kažejo razna znamenja, se ta klerikalna krireditev ne bo iztekla tako, kot bi klerikalci radi. S Hrvaškega poročajo, da se javljajo med hrvaško duhovščino razpoloženja, da bi se ne udeležila tega shoda. Ravno tako med Rumuni; njihovi škofje so namreč najhujši madžaroni. Zato jim Rumuni nemarajo iti delat na Du-

naj štafažo in prestopajo vedno znatneje iz katoliške cerkve v pravoslavje.

Znamenja nevihte?

Na črnogorsko-turški meji so turški vojaki brez vsakega vzroka napadli dva črnogorska kmeta na polju in ju težko ranili. Ko so prišli na pomoč drugi Črnogorci, so vojaki streljali ter devet Črnogorcev ustrelili, pet so jih pa težko ranili. Nato so prekoračili mejo in mrtvece z bajoneti strahovito razmesarili.

Mednarodna telovadna tekma.

Pod imenom »Olimpijada« (po starodavnih takih prireditvah na Grškem) se je vršila na Švedskem telovadba, katere se je udeležilo 4000 tekmovalcev. Čehov niso pustili nastopiti, češ, da nimajo svoje države, da morajo nastopiti kot »Avstrijci«. Ker so pa kot taki nastopili samo Nemci, so Čehi odrekli udeležbo. Avstrijski Nemci in Madžarji so jo na pririditvi pošteno polomili. Končni izid je bil namreč sledeč: prvi so bili Amerikanci, drugi Švedi, tretji Angleži — avstrijski Nemci in Madžarji pa — **trinajsti**. To ravno ob času, ko je tako lepo uspel slovanski sokolski zlet v Pragi! Nemci so vsled tega izida na Švedskem vsi pobiti.

Slovenija

s število Slovencev po naših mestih. Po definitivnem rezultatu ljudskega štetja z dne 31. januarja 1910 je štela **Ljubljana 41.727 prebivalcev**. Izmed teh je bilo **33.846 Slovencev**, **5950 Nemcev**, **360 Čehov**, **95 Hrvatov** in **Srbov** in **290 Italijanov**. — **Ljubljanska okolica** je štela **51.699 prebivalcev**. Med temi je bilo **50.034 Slovencev** in **1184 Nemcev**. — **Celje** je štelo **6919 prebivalcev**, med temi je bilo **2027 Slovencev** in **4625 Nemcev**. — **Maribor** je štel **27.994 duš**, med temi **22.153 Nemcev** in **3823 Slovencev**. — **Ptuj** je štel **4625 prebivalcev**, med temi samo **602 Slovenca (?)** in **3672 Nemcev**. — **Celovec** je imel **28.911 prebivalcev**, med temi **Slovencev 1761**, **Nemcev** pa **25.582**. V **Pulju** je bilo **70.499 prebivalcev**, med temi **3524 Slovencev**, **16.443 Hrvatov**, **30.902 Italijanov** in **9046 Nemcev**. V tem mestu so torej **Italijani** v manjšini. — **Gradec** je štel **151.781 prebivalcev**, med temi **1050 Slovencev**.

s klerikalne volilne sleparije pred poroto. V Novem mestu pridejo pred poroto znane volilne sleparije v Prečni. Tam so namreč klerikalci vlomili v sobo, kjer so bile volilne listine, po izidu prečenskih občinskih volitev spravljene, potrgali pečate in izid volitev po svoje »popravljali«. O izidu bomo poročali.

s Okrašenje oken, pomolov in verand v Ljubljani. Ljubljanski občinski svet je v svoji javni seji dne 4. junija t. l. sklenil, da se dovolijo za najlepša, s cvetlicami ali zelenjem okrašena okna, pomole ali verande napravnih poslopih tri nagrade,

in sicer **50 K**, **40 K** in **30 K**. Razen tega se še druge stranke, ki to zaslužijo, odlikujejo s pismenimi priznanicami ter se jih imenomah pohvalno omeni v javni seji občinskega sveta v Ljubljani. Razsodišče za podeljevanje nagrad in priznanic si ogleda s cvetlicami okrašena okna i. dr. spočetkoma meseca avgusta t. l. ter poroča o uspehu v prvi seji občinskega sveta po počitnicah. — Priobčujemo to vest z željo in pozivom, naj bi se tudi po večjih krajih po deželi začelo delovati za tem, da bi se okrasilo čim več oken, balkonov in predvsem — občinskih prostorov. Koliko je po naših vaseh, mestecih in trgih kotov in oglov po ulicah, kjer se valja nesnaga, ali stoje prazni, kjer bi zadostovalo nekaj cvetlic, kak čeden grm ali drevo, pa bi dobila cela okolica prijazno lice. Priporočamo torej občinskim zastopom po deželi, naj dajo občine svojim občinarjem v tem oziru dober vzgled.

Belokranjske novice

bk Iz Stranske vasi. Dne 6. julija se je ustavil v gostilni gosp. Judniča dacarski pomočnik Franc Kelbel. Ne vemo gotovo, ali ga je pri belem dnevu luna trkala, ali kaj, da je začel gospe Judničevi obirati g. Mazelleta radi njegovega kandidiranja v deželni zbor. Pač mlado klerikalno seme, ki tako blebeta v en dan, kakor on, ki pravi, da naj bodo liberalci veseli, da Mazelle sploh ni bil izvoljen, ker to bi bila velika blamaža za vse, ker kaj bi on naredil v deželnem odboru sam med klerikalci. Saj Lampe in Pegan imata glavno besedo. Prav lepo, samo Kelbelja jima še manjka. Mi pa svetujemo dacarskemu pomočniku, naj raje pusti otročje govorjenje ter se raje poprime matematike, o kater sploh pojma nima. Pusti naj pa tudi pri miru dekleta; ali ni vseeno njemu, ki je tako zelo katoliški, katera ima lepše krilo, kakor druga? Naj se ne pozabi priporočati svetemu Alojziju! Imam pa še nekaj na vesti. Kaj pa je, gospod politikar, z zadevo Martin Drganec Štrekljavec, katerega se vam je naznanilo radi tihotapstva? Pravijo, da se je glasil vaš odgovor: »Jaz ne grem k njemu, ker je on naš somišljenik ter pošten mož.« No, če imate take ljudi pri Slovenski Ljudski Stranki, bo pač kmalu treba »Requiem« zapeti. Upam, da se ta zadeva radi Drganca reši kmalu, ker drugače vam bomo stopili na prste, akoravno ste pod Lampetovim okriljem. Na svidenje.

Dolenjske novice

d Otvoritev Sokolskega doma v Ljubljani bo v nedeljo, dne 21. julija 1912. Obenem se vrši zlet sokolske župe Ljubljana I. Spored je sledeči: Na predvečer dne 20. julija t. l.: 1. Sprejem bratov tekmovalcev ob 7. uri 13 minut na kodvoru; 2. družabni večer na čast došlim gostom v

gostilni br. Preinfalka (pri Urški). V nedeljo dne 21. julija t. l.: 1. ob 6. uri prosta tekma članstva, ob 8. uri tekma trgovsko-obrtnega naraščaja; 2. sprejem gostov na kolodvoru ob 8. uri 11 minut v smeri od Ljubljane, ob 9. uri 13. minut v smeri od Zidanega mosta; 3. ob pol 10. skušnje za popoldanski nastop; 4. ob 11. pred Sokolskim domom oficijelni pozdrav vseh došlih bratov, slavnostna otvoritev Sokolskega doma, nato sprejem po Litiji do pošte in v Šmartno, tu ob 1. uri obed po gostilnah; 5. ob pol 3. odhod iz Šmartna na telovadišče v Litijo; 6. ob pol 4. javna telovadba: a) članic proste vaje praške, b) trgovsko-obrtni naraščaj proste vaje iz leta 1911, c) proste vaje članstva ljubljanske 1913; d) orodna telovadba trgovsko-obrtnega naraščaja; e) orodna telovadba članstva S. Ž. L. I.; f) telovadba gostov in vzornih vrst; 7. po telovadbi velika ljudska veselica, srečolov, postrežba v raznih šotorih, ples itd.

d Prostovoljno gasilno društvo v Radečah se tem potom zahvaljuje vsem bratskim društvom, ki so s svojo udeležbo pripomogla povzdigniti slavnostno razpoloženje in gmotni uspehi prireditve, in izreka najtoplejšo zahvalo, posebno oddaljenim društvom, ki se niso plašila daljnega pota, ampak so z veseljem in navdušenjem prihitela proslaviti to redko slavlje. Vsa društva, ki so ob priliki 4letnice sodelovala, naj bodo verjena, da bo gasilno društvo v Radečah v sličnih prilikah vedno radevolje vrnilo enako udeležbo. Društva prihitela so na pomoč: na čelu zvezin načelnik štajerske g. dr. Bergman, zastopnik kranjske zveze g. N. Barle iz Ljubljane, odbornik gosp. nadučitelj N. Tratar iz Mokronoga, župni načelnik g. N. Lajovic iz Litije; društva: iz Ljubljane, Šmartna pri Litiji, Litije, Zagorja, Trbovlja, Hrastnika, Dola pri Hrastniku, Mokronoga, Rajhenberga, iz Sv. Petra pri Sveti Gori, Št. Janža in Vrhovega pri Radečah. K temu izreka prostovoljna požarna bramba radeška k obilni udeležbi došlim društvom in slovnemu občinstvu cele radeške okolice, kakor tudi vsem radeškim gostom, kateri so se udeležili banketa, najtoplejšo zahvalo. — Na pomoč! —

Oroslav Kos, načelnik.

d Iz Boštanj ob Savi. Pohajalec svetovno slaboznanega »trijatra« v Boštanju piše v 27. števil. »Slov. Doma«, da prireja ta predstave kaplan in farovška kuharica »Zala«. Ker sem pa tudi jaz obiskovalec »Talije«, si dovoljujem poročilo v toliko spopolniti, da je glava — puhla — brez posebnega telesa, le zarjavela devica »Zala«. Dokaz resnice leži na dlani, namreč: Prireditve stare device vsebujejo nenasitljive želje, hrepenenje po — ženinu, katerega pa je menda že Herodež umoril. Tudi sebi oddeli vselej vlogo brlike — kdo bi se ne smejal — neveste, vendar pa tako neumno, da ji ženin pred nosom fige pokaže, ter z mlado deklico od nje odhiti.

Ona pa ostane rdeče-bakrene barve okamenela, kot Lotova žena v grozi dogodka, dokler se ne zbrihta ter v sijajni nevestini obleki še svojo izvoljeno gardo v svoji obupnosti nadalje mirne, počitka potrebne ljudi nadlegujoč v — oštarijo. Tam se nadaljuje komedija pri rujnem vincu, prepevaje Martinetovo najljubšo pesem, himno: Mi ga pijemo, mi ga žajfamo! In tako je poraz slabouspele igre pač dobro namočen, a ne — izpran. »Zali«, kmečki stari-kavi hčeri, bi pa svetovali in toplo priporočali, naj vzame v roke raje poljsko orodje kakor so: gnojne in senene vile, matiko, srp itd., kar bi ji gotovo bolj pristojalo kot gosposka novošegna obleka, v nji korakajoč — namreč v ozkem krilu, klobuka do sedaj še nima — in ljudi opozarjajoč, ki se ji pa na glas smeja — o ti presneta ozka kiklja, kaj vse ljudje iznajdejo. Mi pa pravimo: o ti prevzetna kiklja ti!

d II. živinjski semenj v Banjaloki pri Kočevju se vrši dne 23. julija t. l., na kojega se cenjeno občinstvo vljudno opozarja. — **Po odredbi vis. c. kr. deželne vlade je hrvaška meja zopet odprta in je pričakovati veliko živine.**

d Iz Ribnice. Dne 14. t. m. vršila se je sv. birma, knezoškof se je pripeljal že v petek 12. t. m. Zakaj že dva dni preje, to vsi vemo. Na kolodvoru ga je sprejel ribniški in danski občinski odbor, g. škof sprejel je samo gosp. dekana Dolinarja in župana, vsi drugi svetovalci in odborniki niso bili vredni, da bi jim dal žegnano roko, če ravno so vsi molili roke in komaj čakali, da bi imeli to čast, žegnano roko škofovo prijeto, pa jim ni ratalo in šli so prav klaverno s kolodvora proti Ribnici. Drugačen sprejem pa je bil pred šolo: stali so šolarji po vrsti razredov, potem oddelki čukov, kaj pa da, stala je deputacija gasilcev ribniških in jurjovaških, zopet nesrečna številka 13, na čelu pa načelnik ali poveljnik. Ko se je gosp. škof pripeljal s kolodvora, stopil je iz voza in šel pred fronto gasilcev. Načelnik mu je čast, kakor se spodobi, skazal, ali strmite, kaj se je zgodilo! Gosp. škof ga še pogledal ni, hrbet mu je obrnil in se, poleg stoječemu načelniku čukov, »Sušcu«, obrnil, dal mu ponižno roko in ga smehljaje pozdravil kot čukarskega komandanta, saj drugače jih itak ni videti. Ne pridejo na dan, drugače ne, kakor če gredo k spovedi in corpore s trobentači na čelu, ali pa, če pride kak oberčuk od kake vaje; toda o telovadbi ni sluha ne duha. Premislite položaj gosp. Rudeža, kaj si je moral takrat misliti, on, kot velik grajščak, akademično izobražen, rezervni častnik, načelnik trga Ribnica, načelnik gasilnega društva itd., stoječ poleg čuka Sušca, in gosp. škof mu hrbet obrne in čuka Sušca pa lepo pozdravi, no, lepa je ta, in kaj pravijo pa ribniški purgarji k temu? »Prav mu je, prava sila je bila, in kaj se štuli, saj gasilno društvo ni za štafažo, društvo ima ves drug namen, in istega naj se drži, tudi ne bo ta

blamaža brez nasledkov.« Pač pa so se v farovžu radi mastili z **Rudeževimi ščukanji, katere je s težkim trdom dal naloviti, in katerih mi navadni ljudje niti za drag denar ne dobimo.** Vidi se tukaj hvaležnost tega sveta, dobrota je široka, in vse to upamo, da bo gosp. Rudež v naznanje in v prihodnje ravnanje vzel, in bo rekel, samo enkrat sem šel na led. Zdaj pa poglejmo, kako je bil trg olepšan, zastave so bile na hišah, na desno dolj proti cerkvi, pri Bobkovi Marjanci, pri peku Novaku, pri Slemenovih farških puncih, pri Bartolu, pri Bregarju, pri klerikalni posojilnici, potem šola, cerkev in na župnišću, na levo dol, prva pri županu, pri Prijateljevih, pri Zoržku, pri Cenetovi Mici, pri Debelakovih, kjer je občinski urad, pri Ulčarju, pri Reihovi, Veselovi, Miheličovi in pri Voukovi, in zadnja pa še pri Cenetovim Andreju, do sedaj na dobrem glasu kot napredna gostilna, to se pa vidi, da Andreje vendar ni tako odločen, kakor se kaže, ima vendar še strah, da ne bi farovž pri njem meso odjemal, strah je včasih lepa stvar, ampak tukaj pa ni bil na pravem mestu. Kaj se ima Cenetov Andreje bati, če tudi nikoli več nobenemu mesa ne odseka. Le javno pokaži, kaj si. Tudi na napredni hiši pri Logarjevih je visela zastava, ali žali bože, zginila že je v petek zvečer, in jo iščejo. Nagrado dobi, kdor jo najde, 50 kron. To je bilo vse, in se lahko sešteje, koliko zastav je bilo. Vsa čast pa vsem drugim naprednim hišam, katere so se vkljub pritisku, častno držale in pokazale, da niso kimavci, in da za škofa ne marajo, sicer so nekateri hišni gospodarji imeli vojsko s svojimi ženami, katere so zahtevale, da bi morali možje se pokoriti in zastave razobesiti, vendar se je boj zlepa razšel. Žene so se morale umakniti, tako, da do krvave bitke ni prišlo. Tudi na sodnem poslopju bi morala po ukazu gospe svetnikove zastava vihrati, ali k sreči ima gosp. svetnik dopust in ga namestuje gosp. sodnik, kateri je odločno nje zahtevanje odklonil. Škof je odšel in zdaj je zopet vse mirno in tiho. Občina Ribnica, katera je v klerikalnih rokah, napravila je škofu slavalok s sledečim napisom: »Občina Ribnica svojemu knezoškofu«. Poglejte no, kako je Ribnica srečna, kar na enkrat ima svojega knezoškofa! Smo lahko ponosni, da imamo take možakarje kakor je Jauš, Kos in Simon v odboru, bomo pregledali občinske račune in poiskali, koliko da bodo prispevali naši vrli odborniki. Bog jim odpusti! Gospod škof je bil letos posebno na denar lakomen. Prejšnja leta, kadar je prišel, so mu Marijine device, katerih je v naši fari posebno veliko, napravile šopke in mu jih podarile, ali letos je odklanjal šopke, ampak vsaka devica je morala dati 40 vinarjev na mesto šopka. »Ja no, znati se mora!« Bolje je kakih 150 kron nego šopek. Kar se je nabralo, bo škof lahko srebn venec kupil. Vsaj to je dobro, da kaj

takega ni vsako leto. Kam pa pridemo? Ves denar bi nam pobral. Upamo, da bo »Slovenec« ali »Domoljub« o tej zadevi kaj podočal. Smo radovedni. — **Več ribniških purgarjev.**

d **Iz Temenice.** Dragi Francelj, v »Domoljubu« št. 28 pišeš, da pričakuješ neveste na klancu. Kaj menda se ti zdi, da je tvoja preslaba? Kakor težko pričakuješ neveste ti, tako težko pričakujem jaz zaroda tvoje žene. Praviš, da bi jaz stopil s smotko v ustih za njo, za nevesto. Še nikoli nisem hodil za njimi, ne s smotkami in ne s takimi stvarmi, kakor si hodil ti, ki si ponoči metal kravje odpadke skozi okno, ker te ni marala. Mislim pa, da je lepše imeti smotko v ustih, kakor kravje odpadke v roki. Ti si mi v »Domoljubu« svetoval, s kom lahko dobim nevesto, zato dam tudi jaz tebi navodilo, da tudi ti namažeš svojo ženo z maslom, kakor si moral tisto dekle, o kateri si mi sam pravil, saj veš, kje in kako. Upam, da dobiš potem tudi sinčka in potem bova oba rešena pričakujočih reči. — **Tvoj nekdanji prijatelj.**

d **Iz Dragatuša** nam pišejo: Na sv. Petra in Pavla dan je našemu župniku zmanjkalo tvarine za pridigo. In tako si je iz te zadrege pomagal, da je vzel v roke »Slovenski Dom«. Čudno je, da prebira na prižnici »Slovenski Dom«, saj je vendar greh, brati ta list in pa »Slovenski Narod«. Prav rad pa govori župnik o sedanjem dragatuškem županu. To je tudi precej čudno, saj dragatuški župan vendar še ni svetnik, čeprav ga misli naš župnik v kratkem proglasiti za svetnika - mučenika. Zakaj se župnik zadira samo v prejšnjega župana, ne vidi boje, ki jih je bije sedanjí župan doma v svoji hiši s svojo ženo in deklo. Sicer je pa župnik napravil zdaj iz župnišča pravo ovađuško pisarno. Drugega ne misli, kako bi takega svojega nasprotnika spravil v nesrečo ter mu napravil nepotrebne stroške. Njegov najboljši pomagač pri tem je mežnar. Naš župnik je vsak teden čestokrat pri sodnji v Črnomlju. In še v šoli izprašuje otroke o svojih nasprotnikih. Le to je dobro, da so otroci bolj pametni nego on. Tako vidimo, da je našemu župniku cerkev in šola — deveta briga. Naš župnik je šel tako daleč, da je prepovedal ljudem govoriti z neko osebo v Dragatušu. Grozil je ljudem, da jim ne da odveze, če bodo govorili s to osebo. Ali ne diši po kazenskem zakoniku, gospod župnik? Občani se zahvaljujejo za takega dušnega pastirja, ki ne dela drugega, nego da seje prepír med občani. Drugič poročamo še kaj več, na pr. o župniku, kako je grdil rajnkega Aškerca pred šolskimi otroci. Je pač nezaslišano, po hijensko napadati celo umrle.

d **Škocjan.** (R a z n o.) Tone Krmežljavček in Komlančev Jože prorokujeta še neustanovljenemu Sokolu pogin. O gospoda se grozno motita. Pripravljali odbor jima bo prekrižal račune, ker ne bo več

dolgo časa, ko bodo vsi fantje obširne občine ponosno stopali pod sokolskim praporom, kojim bo sveta dolžnost varovati ga najmanjšega omadeževanja. Da zlorablajo, — da bi našo idejo udušili — vse, da porablajo skrajna sredstva, da bi pomnožili svojo umirajočo čukolado, je umevno — znak, da se nas boje. — Žalosten dogodek, ki ga je nam obelodaniti kot kronistom, je sledeč: Dne 8. t. m. so fantje iz škocijanske in šmarjeske občine voglarili in posledica: pretep in uboj. Govori se, da so jim hlapci gosp. Ulma iz Klevevža zastavili pot v Zburah ter jih dejansko napadli. Škocijanci so se seveda branili in toliko dotokli, da sta izmed omenjenih hlapcev že v kandijski bolnici umrla dva. Fantje so v preiskovalnem zaporu in čakajo porotnega zasedanja, kjer bo prišla resnica na dan. Ni dvoma, da bo naš Tone igral veliko vlogo pri napadanju liberalnih fantov in o sokolski vzgoji, zato mu že sedaj priporočamo, da svoje moralne navade prihrani za svoje čuke, ki niso nič boljši od gorenjih. Ako bo pa raztrosal kake laži, kar je njegova življenska potreba, mu damo v vednost, da se lahko natančneje in formira pri oberčuku Jancu iz Rinka, ki je bil navzoč in jo, ko je imel polne hlačnice vsled strahu — popihal kar čez drn in strn domov. Tone! in ta naj bo vzor ostalim orličem! Smešno! — Našemu županstvu priporočamo, da prosi slavno poštno ravnateljstvo v Trstu, da dovoli in preskrbi poštenega sla, ki bo raznašal po celi prostrani občini, ter tako prihranili hribcem marsikatero stopnjo. Ustrezite hribcem, ki vam bodo hvaležni!

d **Iz Velike Doline na Dolenjskem:** Dragi mi bralci, vam moram danes veselo reč sporočiti, da sem z najboljšim usehom in z odliko naredil izpit za dopisnika. Učil sem se samo eno leto, seveda ni za mene nikdo drugi vedel, kot mojster; še bolniška blagajna ne, ker drugače bi moral »patent« plačati. No, da pokažem, da znam dobro in resnično lepo pisati, pa hočem začeti: Kot potnik sem prišel na Jesenice dne 4. julija in grem v trgovino Brataniča, da si kupim podplate za daljše potovanje. Pa ko pridem iz trgovine, zagledam enega gospoda iti k orožnikom vsega krvavega po prsih in poglavi. Pa prav žalostno se je držal; vprašam ga, kdo da je. Odgovori, da je fotograf Tomše in koga, po kaj da gre k orožnikom, mi odgovori, da je bil dne 3. julija poklican v Samobor za slikati in grede domov se je navrnil v gostilno Novoseliča, da plača od ostarega tedna račun. In ko pride v gostilno, najde notri župnika Gnjezdo, Držiča, Žrliča in župnikovega brata ter nekega Muhiča iz Rajca. To je bilo ob 9. zvečer. Nato mi je pripovedoval fotograf, da je župnik takoj začel prepír z njim, češ, da naj mu fotograf posodi denar. Kot olikan, učen gospod se drzne fotografa tikati, na to, da je tudi fotograf njega potikal. To pa je Gnjezda tako

razsrdilo, da je obljubil fotografu vislice (gavge) in da ga on hoče spraviti proč na ta ali ta način. Zato se je potem Držič kot občinski sluga začel za župnika oponašati in stresati proti fotografu, seveda fotograf je samostalen, ni pod komando župnikovo. Držič pa, ko marsikateri glažek izpije pri župniku in ker se boji, da ga župnik iz službe občinske ne spodrine, se pa drži župnika kot berač dobre hiše. Oj, Držiče, tukaj ti misliš ukazovati fotografu, ker je svoj posestnik in domačin. Ko si tako učen, bi raje ostal v svoji dobovski fari, ne pa se postavljaj tukaj kot žaba, ki je hotela biti tolika, kakor vol. Veš, da živiš le od cele fare Vel. Doline, pa še s pretepom komu groziti! Nato mi pove fotograf, da je župnik dajal za vino tisti večer in da so pili do pol noči. Zato je župnik dal povod Muhiču, da je dvakrat s pollitersko steklenico udaril Tomšeta po glavi, da je precej bil krvav. In glejte božjega namestnika, ki se je počel na to dobro smejati. Pripovedoval mi je tudi, da so ga z vodo zmakali. Ko je fotograf prišel k sebi, je hotel svoj račun poravnati, pa glej ga spaka, denarnice nikjer da ni bilo. I kje pa je bila!? Drugi dan se je našla v župnikovem žepu! Strmite, poslušajte, v župnikovem žepu denarnica fotografa!! O tem bo govorilo sodišče, kakor sem izvedel. No, kakor sem slišal, da tudi ni fotograf ostal dolžan nikomur. Obljubilo se je tudi fotografu od župnika, da ko bo obsojen gosp. Ribnikar, pride potem pa na isto mesto fotograf, to je na vislice. No, bogdaj, saj so duhovni in višji pismarji tudi Kristusa v smrt obsodili in ga križali. Tako oblast bi danes duhovni radi imeli, da bi drugi za nje kri prelivali. Pa mera se že bliža h koncu, in takrat bo zagrmelo, kot še ni nikoli, ako se nas ne bo pustilo pri miru. Zdramite se že enkrat, vi zaspanci in pokažite, da ste vi gospodarji fare, ne pa župnik, in da je on vaš hlapec, ne pa gospod. Pokažite mu, da ste bolj učeni kot je on. Ako mu pa bode še dalje pustili tako vas nazivati s tatovi in cigani, se bode še kesali čez čas. Pa vsak bi mislil, ko vas zmerja s tatovi in cigani, a mu nič ne odgovorite, da je to tudi resnica. Sramota od vas, lepo ime ste dobili od župnika! — **Novi potnik.**

d **Iz Vel. Doline.** Ko pridem tudi k maši kot kristjan, sem slišal s prižnice tako agitacijo za »Lažiljub«: samo za eno krono za pol leta laži dosti. In res je prikve-kalo nekaj babic in kimavcev. Oj, ti zaslepljeno ljudstvo, Držiča ne vidi nikdo pri maši, niti ne čita »Lažiljuba«, pa je župnikov prvi ljubljeneč! Ali se boš ti, ljudstvo, spametovalo kdaj? Pridite vsi iz daljnih dežel si ogledat, kaj je naš župnik Gnjezda vse naredil, kar je pri nas! Dal je narediti najbolj moderen vodovod po celi fari v vsako hišo. Kapljica pa dobra, samo sedaj se je posušil, bo treba po Mojzesa poslati, da bo s palico udaril po skali, pa po župnikovi betici, da bo vode kaj. Razu-

me se, kadar je veliko dežja, imamo vode dosti. Cerkev je dal moderno poslikati, nove, krasne zastave je kupil, Brulca denar je razdelil ubogim, konsum naredil, poštno zvezo z Brežicami vpeljal, Lažanskemu gostilno dobil in očital učiteljicam, da hodijo lačne spat. No, ako gredo lačne spat, saj jim še ni sila bati, da bi jim trebuh počil in jim ni treba v Gradec k operaciji hoditi, kot ste vi bili, Gnjezda, ki po celi fari beračite z vrečo in bariglo, ko mislite vse v svoj nenasitni trebuh spraviti; gospodične učiteljice se pa živijo iz svojega borega zaslužka. Prihodnjič še!

Novi 23. dopisnik iz sosedne fare.

o Gorenjske novice o

g Kranj. Premovanje konj. Nedavno se je vršilo v Kranju premovanje konj. Premije so dobili: 1.) za kobile z žrebeti: Janez Osel iz Vogljan, 50 K; Jožef Križnar iz Stražišča, 40 K; Jožef Primožič iz Pristave, 30 K; Jernej Pilar z Rupe, 20 K; Jožef Žibert s Suhe, 20 kron; France Žibert s Primskovega, 20 K; Peter Grašič iz Strahinja, 10 K; France Zavrl iz Mavčič, 10 K; France Molj iz Vogljan, 10 K; Janez Urban z Rupe, 10 K; Janez Volčič iz Godešč, svetinjo; Primož Kokalj s Klanca, svetinjo; 2.) za mlade, obrejene kobile: Janez Pirc iz Voklega, 50 K; Jožef Koželj s Klanca, 40 K; Janez Šenk iz Predoselj, 30 K; Peter Grašič iz Strahinja, 20 K; Janez Cuderman iz Predoselj, 20 K; Jožef Zevnik iz Dvorjan, 20 K; Jožef Drakslar iz Zbilj, 10 K; France Grašič iz Klanca, 10 K; France Šenk iz Predoselj, svetinjo; Jožef Logonder iz Žabnice, svetinjo; Juri Perčič iz Povelj, občina Preddvor, svetinjo; Janez Gorjanc iz Orehka, svetinjo; 3.) za kobile: Janez Perčič iz Babnega vrha, 50 K; Peter Markič iz Strahinja, 40 K; France Dolhar iz Predoselj, 30 K; Janez Urban z Rupe, 20 K; Jernej Pilar z Rupe, 20 K; Jožef Brešar iz Čirčič, 10 K; Jan. Pokorn iz Žabnice, 10 K; Jan. Drakslar iz Mavčič, 10 K; Miha Jereb iz Spod. Brnika, 10 kron; Janez Tiringar iz Stražišča, 10 K; Jožef Umnik s Suhe, svetinjo; Jakob Primožič od Sv. Katarine, svetinjo; Jožef Boštars Suhe, svetinjo; Jakob Basaj iz Predoselj, svetinjo; Juri Sirc iz Peči, 20 K. — Komisija je izjavila, da konjereja v kranjskem okraju lepo napreduje. — Posestnikom, ki so dobili darila in svetinje, čestitamo.

g Iz Križev pri Tržiču. Spoštovani gospod urednik! Le malokdaj se kdo oglasi iz našega kraja v vašem listu. Ali ni to nikako znamenje, da bi spali, ne, tudi mi se gibljemo, agitatorično delo pa opravlja za nas župnik Zabukovec. Kdo bi bil pred par leti mislil, da je v naši občini le toliko naprednih ljudi, da bi se o opoziciji sploh moglo govoriti! Vse, vse je bilo slepo vda-

no farovžu — in danes? Odkar pase pri nas ovce in koštrune župnik Zabukovec, je vse drugačno življenje. Kako nestrpen je Zabukovec, kako on praktično razumeva lepi Kristov nauk o ljubezni, je splošno znano. Mislimo zlasti na Jesenice, kjer je igral tako žalostno igro, da so prosili njegovi najvnetejši pristaši škofa, da ga spravi z Jesenic. »Dve stranki morata biti!« S to devizo je šel pri zadnjih občinskih volitvah v boj proti pristašem svoje lastne stranke. Z najpodlejšimi sredstvi se mu je res posrečilo, da je to pot še zmagal, a zmaga je bila tako klavrna, da se je je sam ustrašil. Niti enega zabavlivega članka v nobenem časopisu! In vendar tiči zlobnost Zabukovcu v kosteh. Zato je tudi vse pričakovalo, kdaj bo pričelo treskati iz farovža — pa nič, časopisi so poročali samo suhe številke o izidu. Dosegei pa je v istini velikanski uspeh. Ljudstvo je skrajno ogorčeno in najstarejši in najvnetejši pristaši S. L. S. stočejo med preklinjanjem, da bodo »na starost morali postati liberalci«. Kar ni doseglo niti napredno časopisje, niti prigovarjanje od strani resnih in treznih ljudi, dosegel je on, vsemogočni Zabukovec — stiral je mnogo svojih pristašev v napredno stranko, in to so po večini najboljši posestniki in najvplivnejši možje naše občine. Prihodnjič se ne bo šlo več za oblast med župnikom in frakcijo pristašev S. L. S., ampak boj se bo bil med napredno in klerikalno stranko. In za to se imamo zahvaliti župniku Zabukovcu; dal bog, da bi nam ga gospod škof pustil vsaj še dve, tri leta, prepričani smo, da ga ne bo spremil pri njegovem odhodu niti eden njegovih župljanov. Ali se dvema se moramo zahvaliti, to se pravi v imenu Zabukovčevem sta vredna zahvale še župan Fajfar iz Sebenj in Štuler iz Dupelj. Ta dva sta vedno in povsod že takrat poudarjala svoje **napredno mišljenje**, ko o napredni stranki v naši občini ni bilo ne duha, ne sluha. Kako ju je preslepil v zadnjem trenutku Zabukovec, nam ni znano, gotovo pa je, da je ravno njuno izdajstvo največ pripomoglo, da danes v križki občini najboljši možje nimajo nikake besede pri gospodarstvu, nego da vlada neomejeno župnik Zabukovec s svojimi kimovci in podreptniki. No, tudi za nju pride dan plačila in zdi se nam, da ta dan ni več daleč. Nam pa se jih ne zdi prav nič škoda, in ju iz srca privoščimo Zabukovcu, kajti človek, ki se poda župniku na prvo besedo, bi se moral sramovati samega sebe. Župnikova nestrpnost pa je prešla tudi že na župljane. Prepričani so na dnevnem redu, župnikovi pristaši hodijo od gostilne do gostilne, zabavljajo, ščunjejo tako, da se vse zdi, ko da župniku ni dosti, da se ljudje samo sovražijo med seboj, ampak da želi, da bi se pričeli tudi še klati. Saj bo cerkev kmalu javno pretepavališče! Kaj ne, da se sliši to neverjetno? In vendar je res! Čitateljem vašega lista, gospod urednik, bo znano, da je bil natisnjen pred volitvami kratek do-

pis, da je bivši župnik Porenta oškodoval občino, ko je bil predsednik krajnega šolskega sveta. Zabukovec je takoj prihodnjo nedeljo napadel na prižnici Jeraja, Župana in Primožiča, češ, da je bila občina oškodovana, oškodovali so jo ti trije, ki so bili predsedniki krajnega šolskega sveta pred Porento. Očital jim je takrat naravnost goljufijo. Seveda so se posluževali ti trije edine poti, da so se mogli zagovarjati proti temu obrekovanju, in spisali so »odprto pismo« na naslov župnika Zabukovca. To pismo pa je zaskrbelo Zabukovca, sedel je, napisal izjavo, ki naj bi jo imenovani trije posestniki podpisali in poslali v »Slovenski Narod« in »Domoljuba«, obenem je pa zagrozil, da se bo z vso zadevo, če ne pride izjava v časopise, pečal podrobneje na prižnici. V izjavi pa očita župnik Zabukovec pokojnemu župniku Porenti isto, kakor posestniki, namreč, da je najel pri »Tržiški hranilnici in posojilnici« 6000 K na svoje ime, brez vednosti občinskega odbora; zato pa so bili možje toliko pametni, da je šla »izjava« na ogenj. Župnik pa je izvel svojo grožnjo. Po glavni pridigi se je obrnil še enkrat proti ljudstvu in začel dokazovati nedolžnost Porente. Poudarjamo, da je bil oficijalni del pridige že končan. Ko prične Zabukovec čitati »Slovenski Narod« — kolika čast za imenovani list — in potem različne podatke, vzame tovarnar Smuk na Retnjem svoj bilježnik, da bi si notiral par števil. To pa znanemu pretepaču in najhujšemu zabavljaču »farjem« Janezu Kalanu na Goniku ni bilo všeč; kar enostavno prime Smuka za vrat in ga pahne iz cerkve, da bi bil skoro padel. Torej niti v cerkvi ne morejo brzdati ti zaslepljeni reveži svojih strasti. Tako daleč je pritiral župnik Zabukovec ljudstvo z oznanjevanjem ljubezni do bližnjega. Seveda se bo ta žaloigra končala pred sodiščem, ali pa bo pravi krivec obsojen? Ne, kaznovan bo nedolžnik, medtem ko si bo krivec lepo mel doma roke in premišljeval z radostjo v srcu, kako bi nahujskal ljudstvo še bolj. Nam je to prav. Čim bolj bo deloval Zabukovec, tem boljša in lepša bo žetev. Moramo ponoviti še enkrat gorenjo prošnjo: O bog, razsvetli našega višjega pastirja škofa Antona Bonaventuro, da nam pusti župnika Zabukovca še več let. Boljša bo tvoja, boljša bo naša žetev. Amen!

g Iz Črnega grabna. Dne 4. julija je divjala pri nas huda nevihta. Med gromom in treskom je po nekaterih krajih padala debela toča. Posebno so prizadete vasi v hribih naprej proti Trojanam. Fižol je do celja uničen, turščica in zelje se bodeta le težko obrasla. Tudi žito je bilo povaljano. Že tako je malo zrna, sedaj pa je še žetev otežena in žanjice težko izvršujejo delo. Ta teden so ljudje pridno želi, vendar še ni vse pospravljeno. Mnogi pa že pridno orjejo za ajdo in repo. — V Lukovico je prišel nov zdravnik dr. Courain, ki stanuje in sprejema bolnike v hiši gospoda

Smrkolja. — Vojaški nabori bodo letos koncem tega, ali v začetku prihodnjega meseca, in sicer v Lukovici pri g. Smrkolju. — V Zlatem Polju se otvori s prihodnjim šolskim letom redna sola. — **Ciril-Metodova podružnica na Brdu** priredi dne 4. avgusta pri gosp. Rusu veselico. Začetek ob 3. popoldne. Poštene zabave bo mnogo. Pevci bodo peli in godba bo igrala poskočnice. V zrak se bo spustil tudi zrakoplov. Slovenci in Slovenke, udeležite se v obilem številu! Čisti dobiček je namenjen za slovenske otroke ob mejah.

o Notranjske novice o

n Veselica v korist zgradbe Sokolskega doma v Postojni se v nedeljo dne 14. t. m. ni mogla vršiti, ker jo je onemogočil dež. Za društvo je to zelo težek udarec. Sicer je veselični odbor sklenil, da se preloži na 21. julija t. l., toda škoda je tako velika, da jo more izravnati le zelo dober obisk veselice prihodnjo nedeljo. **Ako se veselica ponesreči, se bode morala zgradba Sokolskega doma za dogleden čas odložiti**, to bi pa pomenilo smrten uradec Sokolu v Postojni, kajti brez telovadbe Sokol nima obstanka in pomena. Radi tega apeliramo na vse, komur ze sokolska ideja na srcu, da se v **nedeljo dne 21. t. m. v največjem številu udeleže naše veselice**. — **Opozarjamo, da bode tudi prihodnjo nedeljo jama za vse one, ki se bodo legitimirali z vstopnico na vselični prostor, odprta proti izvanredno znižani vstopnini za eno krono.**

n Odhodnica. V četrtek, dne 11. julija se je vršila v hotelu pri »Kroni« odhodnica br. Vinkota Zaletela, načelnika »Sokola« in odbornika skoro vseh narodnih društev v Postojni. Obilo zbrana množica najodličnejšega občinstva je s svojim prihodom pokazala, da ve ceniti zasluge, ki si jih je pridobil br. Zaletel za časa njegovega bivanja v Postojni na društvenem in narodnem polju. V imenu »Sokola« je govoril poslovilne besede br. starosta dr. Igo Janc, v imenu občine postojnske gosp. Josip Lavrenčič, za salonski orkester g. Ferdo Juvanec, za postojnsko zabaveželjno mladino, katere plesni učitelj je bil br. Zaletel, br. dr. Leopold Boštjančič, za pevsko društvo »Postojna« br. Fran Kutin, za ženski telovadni odsek sestra Stana Kraigher itd. Bil je prav animiran večer, kakršnih je malo v Postojni. Pevci so se poslovili od brata pevca v moških in mešanih zborih, ki jih je vodil br. Ferdo Juvanec. Kratkoterminalno: vsi smo mu želeli prav mnogo uspeha na novo si začrtani poti, ki si jo je izbral ter upamo, da si bo tudi s trdom izvojeval boljše bodočnost, po kateri hrepeni. Postojnčani mu ohranimo kot značajnemu in požrtvovalnemu mladeniču najboljši spomin ter si želimo le mnogo, njemu enakih naslednikov. Ti pa, dragi Cene, delaj neustrašeno naprej v prid zatiranega naroda slovenskega po-

vsod, koder Te bodo Tvoja bodoča pota vodila. Na zdar!

n Izkaz daril za »Sokolski dom« v Postojni: Gosp. Josip Hočevnar, zastopnik tvrde Grubbauer, Dunaj, 2 K; br. dr. Leopold Boštjančič nabral na odhodnici br. načelnika Vinkota Zaletela, v hotelu pri »Kroni«, 15 K; Postojnski senšali nabrali na domači odhodnici »Cenetovi« v kuhinji br. Jaketa 10 K 20 vin.; gosp. Brinšek nabral pri njegovem koncertu v hotelu »Jama« 27 K 46 vin., da tako pripomore k deficitu, ki ga je imelo ta dan društvo radi slabega vremena; gosp. G. Jesenovic 1 K 60 vin., prebitek menjave; gosp. Niko Weber, Ljubljana 3 K, mesto vstopnine na veselico. — Vsem cenjenim darovalcem in nabiralcem prav srčna hvala! Živel! Na zdar! Ker se v nedeljo radi skrajno slabega vremena ni mogla vršiti veselica v prid skladu za »Sokolski dom«, vrši se ista z istim sporedom v nedeljo, dne 21. julija. Opozarjamo cenjene goste, da si lahko tudi ta dan ogledajo jama proti vstopnini 1 K, kar nam je slavna jamska komisija tudi to pot dovolila.

Ostali slovenski kraji

o V Sv. Križu pri Trstu se je pripetila v nedeljo 14. t. m. grozna nesreča. Nekega Antona Vidmarja iz Rihemberga je ob pol 11. uri zvečer lokomotiva hudo razmesarila. Mož je že 44 let bil v službi pri južni železnici v Trstu. Bil mu je 68 let. Vidmar je skoro vsako nedeljo zahajal v Sv. Križ na kozarec vina. Tako je storil tudi osodepolnega dne. Ta dan je bil posebno židane volje, pel je in se šalil, da se mu je vse iz srca smejalo. Ko jo je odrinil na postajališče, je tam čakal na vlak onstran železniškega tira. Ko začuje neki ropot, je mislil, da prihaja pričakovani vlak, zato teče čez tir in zadet je bil od same lokomotive (porivača) s tako silo, da je na mestu izdihnil. Posamezni deli telesa so bili zbrani skupaj in prenešeni v kriško mrtvašnico. Pogreb se je vršil 16. t. m. na pokopališču svetokriškem. Žalostinke je svirala veteranska godba iz Trsta. Pokojnik je bil krepak mož in dober narodnjak. Ponašal se je s tem, da je Vidmar, to je, da se piše ravno tako kakor znani zmagovalci tekme v Pragi. Mož zapušča že odraslega sina ter vdovo.

o V Nabrežini paše duše kurat Angel Čargo, katerega bi se mnogi, mnogi radi iznebili, želeč mu, da bi postal makari škof, samo da bi Nabrežino zapustil. Mož pa se drži trdno in noče o tem ničesar slišati. Občina mu je dovolila skoro 10.000 K za preureditev še dobrega župnišča. Mesto da bi bil občinarjem za to hvaležen, pa postopa tako, da so mnogi nevoljni in razburjeni. Nobena reč mu ni prav, vse hoče imeti le po svoji glavi. Tozadevna starejšinstvena seja je bila jako burna in marsikdo je dal odduška upravičeni jezli z raznimi vzkliki. Čargo hoče med drugim, da

bi še nadalje potegoval najemnino od nekega starega župnišča, česar mu pa občinski zastopniki — že vedo zakaj — ne dovolijo. Čudimo se Nabrežincem, da so tako mehki in popustljivi. Je-li so Rimanje tako daleč...? Je-li ne vedo, da kdor je predober, je o... podoben. Zato pa na plan za staro pravdo! Malo več eneržije ne bi škodovalo...!

o Iz komenskega okraja. Da so v zgoniški občini volitve starejšinstva dne 4. in 5. t. m. izpadle za liberalce tako, kakor ni bilo pričakovati, krivo je največ to, da liberalci še vse premalo poznajo klerikalce. Tik pred volitvijo, to je dne 2. t. m., podali so se nekateri klerikalni agitatorji v bližnji Sv. Križ ob morju, kjer ima glasom volilnega imenika kakih 80 mož volilno pravico v zgoniški občini. Klerikalci so nagovarjali Križane, da bi z njimi volili, zagotavljajoč jih, da se ne gre ne za klerikalno, ne za liberalno stranko... Kljub vsemu prigovarjanju i. t. d., volilo je le kakega pol ducata Križanov za klerikalno listo. Šlo bi jih pa mnogo več, da niso nekateri tamošnji rodoljubi zadnji hip svarili ljudi pred tem volilnim manevrom. Če bi se tudi narodno-napredna stranka potrudila v Sv. Križ, bi gotovo — v kolikor mi Kraševci poznamo Križane — dobila na svojo stran veliko število volilcev in volitev bi brez dvoma izpadla briljantno za narodno-napredno stranko. Res je, da Križani niso prihajali k volitvam v Zgonik že mnogo let in zato se niso naprednjaki na nje niti zmislili. A zviti klerikalci so postopali drugače in so se domislili tudi Križanov. To naj bluzi torej v bodoče nekaterim mlačnejšem v svarilo in vzpodbudo, da je treba pri volitvah napreti vse moči in **da sovražnika ni nikoli podcenjevati**. Treba mu je biti vedno za petami. Čudimo se nekaterim Križanom (imena za danes zamolčimo), ki so tako sladki proti socialistom in naprednjakom, kadar imajo »osmico«, ko pa prodajo vino, so klerikalci. To si bomo Kraševci dobro zapomnili.

o Iz Pueble, Colorado. Cenjeni urednik »Slovenskega Doma«! Ne morem si kaj, da se ne bi tudi jaz zgledal v vašem cenjenem listu, katerega prebiram tu v Ameriki že 2 leti z vsem zadovoljstvom. Torej k stvari. List čitam z vso vnetostjo, ker slovenska politika in posebno ljubi klerikalci, to me zelo zanima. Posebno me pa še zanimajo božji agentje, katerim se tako sline cede po slovenski politiki, da bi jo najraje na mah vso pobasali v svoje blagoslovljene in **nikdar polne malhe**, in zraven vse napredno misleče ljudstvo. Ali, žal, tega ne bo, časi se spreminjajo in s časi tudi mi. Solnce zavednosti je že izšlo in ne bo dolgo časa, ko bo na vrhu Slovenije sijalo in pošiljalo žarke naprednosti med slovensko ljudstvo in prodiralo tudi v najtemnejše kote. Sijalo bo pa pogin vsem svetim klerikalcem, ali kako jim je že ime tem hinavcem. Klerikalnih obljub vidim toliko od tistega Jar-

ca in pa tistega slavnega Dremastije, da je človeku kar za poginiti od njih, vse take reči pa napravijo na osebo, sedem let odsotno od svojega doma, precejšen vtisk, da se kar tako ne pozabijo. Ker sem pa Beli Kranjec in iz Semiča doma, pa naj omenim, da sem bral žalostno novico iz Bele Krajine sicer, da je mraz uničil vinograde in drugi sadni pridelek, to, to bo že vse poravnal vsegamogočni Jarc in sveti klerikalni Dermastija z jezikom in s polnimi vrečami obljub. Ubogi Beli Kranjec, ki morajo samo od obljub živeti toto življenje in pol. Videl sem novice iz Semiča, katere so tudi vpoštevanja vredne, in sicer da bode lačni Žid odnesel vse ta boljše od gradbe železnice, kar bi moralo iti v prvi vrsti po božjih in človeških postavah domačinom. Za vse to naj se pa pobožni Semičanje zahvalijo vrli županski upravi in klerikalnemu županu Plutu, kateri še tava po temi in nezavednosti in je še gotovo tristo let za napredkom. Kakor čitam v dopisih iz Semiča, se obnaša kot kak turški paša v davnih časih, no, saj olike nima še toliko, kot starodavni paši; kolikor mi je znano, še svojega imena ne zna pravilno podpisati. Cenjeni Semičanje, vprašam vas, zakaj niste Mister Pluta poslali prej, kakor ste ga za župana izvolili, v kak izobraževalni zavod, ali vsaj še šest let v ljudsko šolo. Sramota za Semičane, da si ne morejo izbrati enega trezno mislečega moža in svetovati bi bilo Semičanom, da si za župana izvolijo v Semiču in ne pet milj izven Semiča v kaki šumi. Svetujem vam, dragi moji rojaki Semičanje, da bi bilo bolje, v prihodnje nominirati tistega Mihata, kateri ima več izobrazbe, kot tak človek, ki še nikdar ni bil tri ure hoda od svojega doma. Gosp. Kambiču, ali advokatu po domače, pa svetujem, da si v prihodnje poklada mrzle obkladke na glavo prej, ko pojde na občinsko sejo, da mu ne bodo možgani tako vroči, da bi zopet predlagal kakega čuvaja za nežni spol; za tega bi bil menda najraje on sam. Toraj g. Plutu svetujem, da se vneprej bolj možato vede in kaj koristnega ukrene v procvit Semiča, oziroma semiške občine, ne pa jo samo tlačiti in zatirati in Judom prednost dajati. Klerikalni gosp. Plut, kakor vidim, se vam županski stolček maje od več strani in bode gotovo padel. Ako pred ne pade, pade prav gotovo takrat, ko bode »lukamatija« prisopihal čez predor izpod hriba Semič, kateri bode pripeljal veliko naprednih Semičanov iz napredne Amerike, kateri so pa tudi v politiki boljše podkovani, kot plazeči farški kužeti in starodavni klerikalci. Pozdrav vsem naprednim in trezno mislečim Slovencem in kličem: **Naprej z uma svitlim mečem do zmage.** — Eden iz Semiča.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Gospodarstvo.

Nekaj za vse tiste, ki sejejo deteljo!

Podpisano ravnateljstvo se obrača z vljudno prošnjo do vseh kranjskih kmetovalcev, ki se pečajo s pridelovanjem domače (štajerske) detelje, bodisi za lastno (domačo) rabo, ali pa za prodajo, da bi mu dali na razpolago, oziroma po pošti doposlali vsaj **500 do 1000 gramov (pol do 1 kilograma)** doma pridelanega, neočiščenega detelnega semena.

Gre namreč, da se zanesljivo dožene, da-li je v detelnem semenu, ki se prideluje na Kranjskem, plevel, kakršen je sicer običajen le v semenskem blagu detelje, pridelane v južnih krajih Evrope. Kmetijsko - kemijsko preskušališče za Kranjsko v Ljubljani zasleduje namreč že več let v semenski detelji, ki je, ali bi naj bila pristno kranjsko blago, plevel, na podlagi katerega se pri preiskovanju določa proizvodstvo (provenienca) semenske detelje iz južnoevropskih krajev. To dejstvo bi bilo za nas brezpomembno, ako bi ne bila sklenila »Zveza kmetijskih preizkuševališč v Avstriji«, da je v bodoče pri plombovanju domače semenske detelje zaznamovati na izpričevalih (atestih) tudi proizvodstvo (provenienca) detelje, ako se pri preiskovanju izkaže, da je bilo deteljno seme pridelano v južnih krajih Evrope. To se je zgodilo z ozirom na malovrednost laške in južnofrancoske domače detelje, ki prihaja v velikih množinah v naše kraje. Posledica tega sklepa bo, da bo semensko blago domače detelje iz južnoevropskih krajev polagoma izgubilo avstrijski in tudi nemški trg. Nas bi to ne bolelo, ako bi se ne bali, da zadene enaka usoda tudi naše domače deteljno semensko blago, ki se prideluje na Kranjskem. Zato je neobhodno potrebno, da se na podlagi popolnoma zanesljivih detelnih vzorcev dožene, v koliko je upravičeno domnevanje, da se je med kranjsko deteljo zanesel južni plevel.

Stvar je za našo deželo in za naše kmetijstvo izredne važnosti, ker nam naša deteljno semensko blago, ki se prideluje pri nas na Kranjskem, do pol milijona kron na leto. Odpovedati bi se morali tej za naše razmere naravnost ogromni vsoti in bi morali pridelovanje semenske detelje za kupčijo v bodoče opustiti, ako bi se izkazalo, da je med našo deteljo v resnici že zanešen južni plevel in bi ostal kljub temu sklep »Zveze kmetijskih preizkuševališč v Avstriji« v veljavi. Zavolj tega se čuti podpisano ravnateljstvo dolžno in poklicano, da v zaščito interesov naše dežele in našega kmetijstva, zadevno stvar kar najatančneje preišče. Ako bi preiskava dognala, da je med našo deteljo zanešen južni plevel, potem bi se moral razveljaviti sklep »Zveze kmetijskih preizkuševališč v Avstriji«, ker nikakor ne

gre, da bi zaradi tega trpelo proizvodstvo semenske detelje pri nas. V nasprotnem slučaju pa je dolžnost kmetijsko - kemijskega preskušališča za Kranjsko v Ljubljani, da se pridruži omenjenemu sklepu, ker bi bilo kvarno tudi za naše kmetijstvo, ako bi se preplavljala dežela Kranjska z malovredno domačo deteljo iz južnih krajev Evrope.

Z ozirom na veliko važnost, ki jo je pripisovati provenienčnemu vprašanju naše domače detelje in z ozirom na koristi, ki jih bo imelo od ugodne rešitve tega vprašanja naše kmetijstvo, upa podpisano ravnateljstvo zadržno, da bo našlo pri prizadetih kmetovalcih kar najizdatnejšo podporo. Še zlasti pa pričakuje, da se bodo vsi tisti kranjski kmetovalci, ki pridelujejo semensko deteljo za kupčijo, v prav obilnem številu odzvali prošnji ter mu doposlali potrebne vzorce doma pridelane, neočiščene semenske detelje v preiskovanje.

Preiskovanje se bo vršilo seveda brezplačno in se torej v tem oziru pošiljalcem detelnih vzorcev ni bati nobenih stroškov.

Ravnateljstvo kmetijsko - kemijskega preskušališča za Kranjsko v Ljubljani.

LISTEK.

Matizarjeve zgode in nezgode.

(Dalje.)

Na ladji sem imel veliko družčine, saj se nas je nateplo od vseh vetrov. Bili smo približno vsi enaki bogataši, to je vsi enaki berači. Seznanil sem se kmalu s par osebami, s katerimi smo si potem skupaj preganjali dolgčas in morske bolezni.

Koj ko sem stopil na ladjo, je bil posebno prijazen z menoj neki možak, ki je bil oženjen in vlačil babo seboj. Pa kakšno žalostno babo je imel! Na eno oko je bila slepa, šepavo je hodila, bila je grbasta, kot bi nosila tornister, in ko sem nekoč natihome dejal njenemu možu, ko sva si bila že velika prijatelja, kako je mogel vzeti tako spako, mi odvrne: »Le na glas govori, saj je tudi gluha!« Revež se mi je res popolnoma smilil.

Šele pozneje sem izvedel, da je ta moj prijatelj jud ali žid in da svinjine ne je in vina ne pije. Pa sem ga poskusil, če je res tako stanoviten v veri. Dobil sem kos prašičevega mesa in mu ga ponudil, da ga deliva po bratovsko.

»Ne smem,« reče, »mi vera prepoveduje.«

Pojedel sem sam cel kos.

Nato sem natočil kozarec vina in ga ponudil prijatelju.

»Tudi ne pijem,« pravi, »mi vera prepoveduje. Piti bi smel samo, če bi me kdo prisilil v to.«

Zagrabil sem za nož in mu ga držal na prsi.

»Ali boš pil, ali te pa zabodem,« sem grozil.

»Zakaj niste tega preje izrekli pri prašičevini?« se je smejal in hitro izpraznil kozarec.

Ko smo bili približno na pol pota, smo zapazili v svojo velikansko grozo, da se okrog ladje motovili strašen som, ki se je spenjal kvišku kot bi hotel ladjo požreti. Naša ladja je bila sicer velika, ali kakor sem pozneje izvedel, je bila že stara in bi jo bil tak-le som lahko uničil, ko je butal vanjo tako neznansko. V strašnih skrbeh smo bili, najbolj pa kapitan, ki mu je šlo za ladjo samo. Da bi soma odpodil, vrgel mu je v žrelo jerbas sadja, hrušk, jabolk, češpelj, pomaranč, fig in rožičev. Sem je pogoltnil sadje z jerbasom vred, a zdaj je šele dobil apetit do nas. Gotovo je mislil, da imamo same sladkarije na ladji, zato se je s še večjo močjo zagnal proti nam, da smo skoraj vodo zajeli. Kapitan je ukazal zdaj vreči v soma težak zaboj, pa tudi to nič pomagalo.

»Kdo ni kristjan med nami?« je zavpil kapitan. Oglasil se je žid poleg mene.

»Vrzite krivoverca v soma!« je ukazal poveljnik, »morebiti bo potem pomirjen?«

Zgrabili so žida in som ga je požrl celega kot peško, a plaval je še vedno za ladjo.

Kaj storiti? Soma smo zbadali s sulicami, da je bil že na več mestih krvav, a divji je bil že vedno kot tiger. Zato je pograbil kapitan še nekega Kitajca, ki tudi ni bil naše vere, in ga vrgel v somje žrelo.

Pa mislite, da je zdaj kaj pomagalo? Nič! Ker se nam je škoda zdelo vsega, kar bi nam som že požrl, vrgli smo se z vso silo z raznim orožjem nanj, še streljali smo mu v oči, da bi kanacija ne videl, pa je mrcina samo zamižal, da je kroglja odletela kot kamen, če ga potočiš po ledu.

Nazadnje se je kapitanu vendar posrečilo, da je zadel somu smrtonosen sunek. Žival je jela pešati in v pol ure se je zvalila mrtva v po morju.

Mrtvega soma smo zdaj razsekali, kapitanu je bilo samo za njegova jetra, ki so prav imenitna. A ko pridemo do želodca, kaj vidimo tam? Žid je imel na zaboji jerbas s sadjem in prodajal Kitajcu hruške, jabolka, pomaranče, fige in rožiče. Od veselja, da smo ju tako nepričakovano rešili, sta se dala oba krstiti in kapitan ju je vzel nazaj na ladjo.

Ladja je zdaj plavala mirno in nobene soma nismo več videli. Imeli smo sicer nekoliko nevihte, ki je mojemu krščanskemu židu odnesla njegovo žalostno babnico v morje, vsled česar se je mož takoj pomladil za deset let in opravil zahvalno molitev v čast sv. Antonu.

Ko pridem v Ameriko, sem si šel najprej ogledovat mesta. V Novem Jorku je prav lepo, samo hiše so nekoliko previsoke, najmanjša hiša ima po strideset nadstropij. Zdaj si pa pomislite, če ima fant

punco v kakem sedemdesetem nadstropju, koliko lestev mora imeti, da pride do nje! Mene je nekoč povabil neki znanec na kosilo. Stanoval je v osemdesetem nadstropju. Da ne bi zamudil, sem šel od doma, kjer sem stanoval v šestdesetem nadstropju, ob enajstih. Dasi sem hitel, da je vse teklo z mene, vendar sem prišel k znancu na kosilo šele zvečer ob desetih, ko so kosilo že zdavnaj pojedli.

Pa še drugo posebnost sem doživel v Ameriki. Pridem prve dni v gostilno in si naročim kosilo. Takoj je bil za menoj človek z velikim vrčem in z velikim strojem spustil iz njega juho.

»Imenitno!« pohvalim, »tega še na Kranjskem nimamo.«

»Precej plačati, prosim!« de natakar.

»Počakaj vendar, da prej pojem!« rečem in vzamem žlico v roko.

A kaj mi naredi oni? Stroj nastavi na krožnik, potegne nazaj in v trenutku ni bilo kaplje juhe več pred menoj.

Kakor sem bil jezen, sem se vendar smejal nad iznajdljivimi Amerikanci in tistemu natakarju sem dal še napitnino, da se je tako obnesel v svoji izurjenosti.

»Kje si pa denar dobil, ko si preje pravil, da si bil tako brez cveka,« vpraša Tomažek.

»Ali ne veš, da v Ameriki denar kar kopljejo!« pravi Matizar, »zlata je tam toliko, da že prav nobene prave vrednosti nima.« »No, pa da povem naprej.«

Tisti krščen žid, s katerim sva se vozila na ladji skupaj, je v Ameriki znorel, ne tako, da bi ga vtaknili v blaznico, ampak v babe se je zatelebal. Da se je svoje šavre rešil, je bil tako vesel, kot bi na novo na svet prišel in, prismođa je začel precej gledati po drugih. V Ameriki so čedna dekleta, to priznam, in ta žid se je zagledal v neko tako Amerikanko. Pa ga ni marala. Plesnjivega dedca ga je imenovala, in ker le ni dal miru, dala ga je po domačih hlapcih pretepsti prav po amerikansko.

Po amerikansko tepen biti je ravno narobe od našega. Pri nas ga nabrišejo zadaj, v Ameriki pa spredaj. Reveža so toliko stolkli in zbili, da mu je ves trebuh otekel, kot bi v trebuhu bil izvira njegove prelude ljubezni, in konec je bil, da je moral revež v bolnišnico, da so ga operirali.

Amerikanski zdravniki so pa fufre kot vsi Amerikanci. Kar na hitrico so naredili in mu zašili trebuh nazaj. Ravno vozil so mu naprville, kar se spomnijo, da so pozabili nožek v njem. Hitro ga zopet razparačo, vzamejo nožek iz njega in ga nazaj zašijejo. A zdaj so hudourniki pozabili v njem klešče, s katerimi so šive pobirali iz njega. Znova so ga odparali in potegnili klešče ven. Žid je trpel kot v vicah, vendar je bil še toliko pri zavesti, da je rekel:

»Gospodje, prosim, naredite mi kar gumba na trebuhu, bo bolj pripravno za odpiranje.«

Prošnje mu niso uslišali, pa tudi trebuha mu niso več odpirali, ker zdaj k sreči niso ničesar pozabili v njem.

Žid je ozdravel hude bolezni, a v srcu je bil še vedno neumen na babe.

Zatelebal se je spet. Zdaj mu je bila vseč neka hišna. Ta ni bila več tako trdovratna kot prejšnja, zato sta se z mojim prijateljem kmalu razumela to in ono, kar je za smeh in kratek čas.

Vse mu je dovolila, samo poljubiti se mu ni pustila, ker je imel pristrizene mustače in se ni dalo dognati, ali se žid smeje ali se kislo drži ali je jezen. On je pa na poljub veliko dal, zato je izvoljenki svoji, ki ji je bilo Uršika ime, obljubil petdeset dolarjev, če se da trikrat poljubiti. Petdeset dolarjev je stopetindvajset goldinarjev našega denarja in Uršika si je rekla, da je to tudi že denar ter bila zadovoljna s pogodbo.

Žid jo je dvakrat tako cmoknil na usta, da je kar odmevalo, potem ga je pa minulo to veselje. Ali se mu je zdelo škoda za denar ali kaj je že bilo, kljub svoji vroči ljubezni ji ni hotel dati tretjega poljuba. Uršika ga je zahtevala, on pa je ostal pri svoji trmi in zatrdjeval, da je ni dolžan v tretje poljubiti. Uršika je bila jezna, bila prepričana, da je žid slepar in ga šla tožit. Jaz sem bil povabljen za pričo.

Prišli smo pred sodnika, ki je gledal navskriž. Pred nami so sedeli na zatožni klopi trije grešniki in videl sem ta-le prizor. Sodnik je rekel prvemu: »Kako vam je ime?« A vstal je drugi in dejal: »John Hamilton.« »Ali sem vas vprašal?« zadere se sodnik, »vsedite se!« Pa se je tretji oglašil: »Saj jaz nisem vstal.«

Ko pridemo mi na vrsto, pove Uršika vse od konca do kraja in meni, da ji naj moj prijatelj plača vsaj dva poljuba, če ji tretjega noče dati. Žid je pa stal na stališču, da dokler je ne poljubi še v tretje, ji ni dolžan plačati ničesar.

»Ali se daste poljubiti še v tretje?« vprašal je sodnik Uršiko in gledal v žida.

»Seveda, samo vzame si ga naj!« odvrnila je ta.

Žid pa ni hotel.

Tedaj je vstal sodnik, objel Uršiko okrog pasu in jo poljubil na usta, da je cmoknilo, kot bi bila velika žaba v lužo skočila. Uršika se je sprva prestrašila, potem se je pa zasmejala, ker ji je bilo vseč, da jo je tako visok gospod poljubil. Sodnik je pa resno vstal in razglasil razsodbo:

Ker se je Uršika dala trikrat poljubiti, dvakrat od žida in enkrat od sodišča, se obsodi žid, da plača petdeset dolarjev Uršiki, ker nista določila, da jo mora ravno žid poljubiti trikrat.

Moj prijatelj se je držal kislo kot takrat, ko je imel še grdo babnico, plačal je petdeset dolarjev ter se od mene ločil za vselej, ker je bil prepričan, da sem jaz vzrok njegove obsodbe, ko sem se sodniku venomer smejal zaradi njegovega pogleda.

(Konec prihodnjic.)

Razno

* **Zdravnik zastrupljevalec.** Pri Dionu na Francoskem so zaprli zdravnika, ker je osumljen, da je pred meseci hotel zastrupiti svojega tovariša s tem, da mu je poslal steklenico črešnjevca, v katerem je bil hud strup. Ali je tak človek pri zdravniški pameti?

* **Beda med delavci.** Koncem januarja je obesila žena Žige Katona, delavca v tovarni za železniške vozove, sebe in svoji dve 6 in 7 let stari hčerki. Pustila je pismo, kjer pravi, da umira in jemlje sabo svoji hčerki zato, da bo mogel mož lažje shajati s svojim dnevnim zaslužkom.

* **Mati 21. sinov** je te dni slavila 90-letnico svojega rojstva. Na slavnost se je zbralo vseh njenih 21 sinov. Najstarejši, prišedši iz Kanade, je tedaj prvičkrat v življenju videl svoje najmlajše brate.

* **Prodan mrlič.** »As Est« poroča to-le prijetno povest: Živinozdravnik Jožef Kivony je prosil za službo v Budimpešti. Toda v Pesti je zbolel in čez dva dni umrl v bolnišnici nadvojvodinje Štefanije. Mrlič je ostal v mrtvašnici dva dni. Starši na kmetih so izvedeli šele od strani, da jim je sin v Pešti umrl. Oče je vzel torej 1000 K in odšel v mesto. Prišedši tja, izve, da je že potekel čas, kar se pusti mrliča v mrtvašnici. Ker se dva dni ni priglasil noben sorodnik umrlega, so sluga mrliča za par kron prodali anatomskemu zavodu. Oče odide tja s slugami pogrebnege zavoda. Tam mu povedo, da od sina ni ostalo nič več, kot glava, ostalo so študentje medicinske že razrezali. Toda tam so prišli k živinozdravnikovi glavi truplo neke ženske in tako popravljenega mrliča pokopali. Živinozdravnikov oče je pa po anonimnem pismu za to izvedel, in naznanil vse državnemu pravdnistvu, ki zahteva, da se mrliča izkoplje.

* **Bogat berač.** Pri Velikem Varaždinu je stanoval v hišici ob glavni cesti v mestni okolici prodajalec Gruška, ki je cela leta živel tako revno, da so ga podpirali bližnji ljudje. Ko so po njegovi smrti pregledovali stanovanje, so dobili v plevnici za 60.000 K gotovega denarja in za 100.000 kron hranilnih knjižic in vrednostnih papirjev. Zadnja leta je jedel Gruška samo suh kruh, le v nedeljo si je dal nositi juho iz javne kuhinje. Ko je bil bolan, ni pustil poklicati zdravnika. V mladih letih je napovedal konkurz, zato mislijo, da je od tedaj skrival denar, da bi mu ga upniki ne pobrali.

* **Prirodni zakladi Alaske.** Visokoleteče upanje na razvitek Alaske in sosednjih kanadskih pokrajin po odkritju zlata v Klondyku se doslej še ni uresničilo. Vzlic neugodnemu podnebjju se dežela v gospodarskem pogledu prav čvrsto razvija. Leta 1911. je znašal izkopiček rudarstva 81 in pol milijona mark, torej za 14 milijonov več kot prejšnje leto. Večji del

te vsote odpada na dobivanje zlata, skoro 67 milijonov. Poleg zlata je baker najdragocenejša kovina v Alaski. V zadnjem letu je znesla produkcija bakra 23 milijonov funtov čistega bakra v vrednosti 11 milijonov mark. V povojih je še dobivanje srebra, ki se ga je v lanskem letu pridelalo za milijon kron. Po navedbi geološke preiskovalne komisije je dala Alaske od leta 1880. za 800 milijonov mark kovin; od te vsote odpade komaj 40 milijonov na ostale kovine, vse drugo je vrgla produkcija zlata.

* Česa se vsega ne izmislijo Parižani!? Neki poročevalec pariškega »Matina« smeši v svojih feltonih razne čudne navade »visokih« krogov in »fine« družbe pariške, zlasti pa drastično opisuje posnemanje obnašanja apačov (pariških barab). Nekako v modo je prišlo v bogatih pariških hišah, da se prirejajo plesi in odigravajo scene iz najbolj temnih pariških ulic. Tako se zabavajo gospodje in dame v apačovskih oblekah prav na enak način, kakor najnižji sloji; le samo nekaj manjka: boječnosti in pretepa s policijo. Ta poročevalec ima celo fotografijo neke take skupine »finih« gospodov in dam; ni jim zadosti, da se le našemijo, morajo se i ovekovečiti. V tej skupini je tudi neki poslanec s svojo ženo, ki je slikana kot kaka navadna poulična cipa. — Neki drugi bogat posestnik pa je povabil na svoj »Hausball« prave apače z njihovimi družicami. Toda ti so se obnašali korektno, dostojno plesali in dame, ki so bile navzoče pri tej domači veselici, so se spogledavale, se nad tem pohujševale in baje dejale: kaj bo to, me znamo, me, ne pa ti! — Tem ljudem se gotovo kisajo njihovi možgani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 13. julija 1912.

Trst: 5 63 78 58, 28

Linc: 78, 83 13 84 8

Dvignjene v sredo, dne 17. julija 1912.

Praga: 37 80 86, 20 13

SAMO 6 DNI! z brezparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

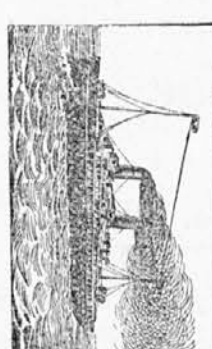
Veljavni vozni listek za vse razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARD

oblastveno pooblaščen pisarna Ljubljana, Dunajska cesta 18 nasproti gostine »pri Figorou«.

Vozni listek za Ameriko in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja voznih listkov po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

— Vsa poljsnila istotam radovoljno in brezplačno. —

Kri! in dober zajutrak dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite

Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,

Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 60 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po . . povzetju pod naslovom v glavni zalogi. . .

Lekarna pl. Trnkóczy
. . v Ljubljani zraven rotovža. . .

10 zapovedi
za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Zrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	60	1	92
1 " praščjega mesa (svežega) . . .	2	00	2	30
1 " " (prekajenega) . . .	2	00	2	30
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	70	1	80
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	1	90
1 kg masla . . .	2	40	2	70
1 " masla surovega . . .	2	40	2	70
1 " masti praščje . . .	2	10	2	12
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	64	1	92
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	92	1	96
1 " surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	10	2	20
1 jajce . . .	—	6	—	7
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	37	3	60
1 piščanec . . .	0	70	1	25
1 golob . . .	—	56	—	60
1 raca . . .	1	80	2	20
1 gos . . .	5	00	6	00
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	0	—
100 kg pšenice moke št 0 . . .	36	80	—	—
100 " " " " 1 . . .	36	60	—	—
100 " " " " 2 . . .	36	30	—	—
100 " " " " 3 . . .	36	00	—	—
100 " " " " 4 . . .	35	00	—	—
100 " " " " 5 . . .	34	00	—	—
100 " " " " 6 . . .	33	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	30	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	19	50	—	—
100 " koruzne moke . . .	27	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	49	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	45	—	—	—
100 " ržene moke . . .	33	50	—	—
1 l fižola . . .	—	24	—	36
1 " graha . . .	—	24	—	32
1 " leče . . .	—	30	—	34
1 " kaše . . .	—	24	—	26
1 " ričeta . . .	—	2	—	22
100 kg pšenice . . .	23	50	—	—
100 " rži . . .	22	—	—	—
100 " ječmena . . .	19	—	—	—
100 " ovs . . .	24	—	—	—
100 " ajde . . .	24	—	—	—
100 " prosa belega . . .	22	00	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	20	—	—	—
100 " činkvantine . . .	23	—	—	—
100 " krompirja . . .	8	00	00	00

Lesni trg
Cena trdemu lesu 9:40 do 10:— K.
Cena mehkeemu les 7:50 do 8:00 K.

Trg za seno slamo in seljo.
Na trgu je bilo
voz sena 5 50 6 —
" slame 5 — 5 50
" stelje 2 — 2 10
" detelja 6 00 6 50